

**Wypatrywanie
Filozoficzne aspekty języka,
literatury i edukacji**

Prace Naukowe

Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3905

Wypatrywanie Filozoficzne aspekty języka, literatury i edukacji

Redakcja
Małgorzata Wójcik-Dudek
Ewelina Zygan

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego • Katowice 2020

[Kup książkę](#)

Redaktor serii: Dydaktyka Języka i Literatury Polskiej
Ewa Jaskółowa

Recenzenci
Anna Sitarz-Janus
Piotr Świercz

Spis treści

Słowo wstępne (<i>Redaktorki</i>)	7
Anna Włodarczyk	
Wypatrywanie prześwitów — wypatrywanie siebie. Interpretator wobec problemu odsłaniania się tekstu	9
Joanna Piechowiak	
Obraz — język — tożsamość. <i>Czucie i wiara</i> na drodze od widzenia ku rozumieniu	23
Jędrzej Kałuża	
Wypatrywanie jako źródło natchnienia poetów	33
Michał Banko	
O literaturze i sztuce. Wokół Herberta Marcusego koncepcji wielkiej odmowy	49
Mariusz Lech, Magdalena Paprotny-Lech	
Wypatrywanie Boga w poezji Leśmiana	65
Angelika Siniarska-Tuszyńska	
Amalgamacja jako wypatrywanie — na podstawie twórczości powieściowej Joanny Bator	77
Przemysław Koniuszy	
Uty Przyboś wypatrywanie Sensu w <i>Prostej</i> wobec (meta)fizycznych koncepcji Arystotelesa	91
Krzysztof Socha	
Złośliwa chimera Absolutu a wypatrywanie boskiego zmiłowania. Cnota, ateizm i nihilizm w <i>Justynie...</i> markiza de Sade	111

Mykola Gutsuliak	
Eksperymenty wersyfikacyjne w staropolskiej i staroukraińskiej poezji wizualnej	125
Magdalena Juźwik	
Balet <i>Giselle</i> w reinterpretacji Matsa Eka jako środek „wypatrywania” tożsamości	139
Michał Wilk	
Co widać w literaturze elektronicznej i co dzięki temu wiemy?	153
Ewelina Zygan	
Dzieła filozoficzne jako <i>quasi</i> -poradniki. Poradniki jako zapośredniczona odmiana poradnictwa	169
Michał Stachurski	
Rola świadectwa w personalistycznej filozofii wychowania. Ze szczególnym uwzględnieniem stanowiska Józefa Tischnera	183
Katarzyna Myrcik	
Lekcja krytycznego myślenia. Filozofia w szkole	197
Tomasz Pawlus	
Ćwiczenia z nieposłuszeństwa. Thoreau – Dickinson	207
Hanna Zwara-Kerlin	
Rola filozofii w procesie edukacji oraz wychowania dzieci i młodzieży	215
Sabina Kowalczyk	
Filozoficzne aspekty bajek terapeutycznych Marii Molickiej	229
Jadwiga Maksym-Kaczmarek	
Czytać fotografie jak Berger i Barthes? Związek fotografii i pamięci uwikłany w problem interpretacji zdjęć	243
Daniel Stachuła	
Scena i poznanie. O kilku pokrewieństwach konstruktywizmu i pedagogiki teatru	255

Słowo wstępne

Lech Witkowski w monumentalnym dziele *Humanistyka stosowana. Wirtuozeria, pasje, inicjacje* przyznaje, że wartość edukacji i pedagogiki jest mierzalna, choć ich probierz nie jest najłatwiejszym narzędziem w obsłudze¹. Według badacza, fundamentem edukacji powinna być praca nad nadzieją, co oznacza wysiłek otwierania sobie szans na to, co jeszcze nie zaistniało. I choć otwarcie na to, co nieoczekiwane, wcale nie musi być scenariuszem biograficznym człowieka, to już z pewnością pozostaje wyzwaniem dla edukacji oraz nauczyciela.

Wsluchując się w ten imperatyw, przedstawiamy teksty zarówno młodych oraz bardzo młodych badaczy, jak i nauczycieli, którzy podejmują trud wypatrywania szansy na nowe interpretacje, różne punkty widzenia, ożywcze zdziwienie wywołane kanoniczymi, a tym samym, wydawałoby się, że znanymi, tekstami. Autorów tekstów – filozofów, kulturoznawców, literaturoznawców, językoznawców i nauczycieli — z pewnością łączy jedno: postawa „wypatrywania” praktykująca nadzieję na szansę „nowego”. Warto w tym miejscu przytoczyć słowa Henryka Elzenberga przypominającego, że

W filozofii nie o to chodzi, aby osiągnąć wynik określony i ostateczny; raczej o coś wręcz przeciwnego: żeby wbrew jednostronnym naciskom, specyficznym dla każdej epoki, wszystkie rozsądne możliwości rozumienia świata pozostawić otwarte. Człowiek, by się nie udusić, potrzebuje tych na wszystkie strony wolnych perspektyw².

¹ L. WITKOWSKI: *Humanistyka stosowana. Wirtuozeria, pasje, inicjacje. Profesje społeczne versus ekologia kultury*. Kraków 2018, s. 91.

² H. ELZENBERG: *Kłopot z istnieniem. Aforyzmy w porządku czasu*. Kraków 1994, s. 364.

Jesteśmy przekonane, że edukacja również.

I właśnie taką wielość perspektyw prezentujemy w niniejszym tomie. Autorzy tekstów, poza odkrywaniem nowego poziomu doświadczania świata, niejednokrotnie w swoich rozważaniach dzielą się z czytelnikiem własnymi mapami współczesności. Tego rodzaju mapowanie rzeczywistości jest zaproszeniem do dyskusji o wartościach na styku kilku przestrzeni: języka, literatury, filozofii i edukacji, dodajmy — zaproszeniem do wspólnego „wypatrywania”. Szeroka gama perspektyw zaproponowanych przez Autorów nie tylko daje Czytelnikowi szansę na otwarcie się na nowe, ale przede wszystkim pozwala również na przyjęcie postawy poszukująco-pytającej. Pozwólmy więc sobie na ten intelektualny luksus, nieekonomiczne marnotrawstwo czasu, ignorowanie efektu i zawierzmy Autorom, którzy zdają się przekonywać, że radość czekania czy poszukiwania polega nie na odnajdywaniu, lecz właśnie szukaniu i wypatrywaniu. Może wtedy Czytelnik zaproszony do labiryntu sensów odważy się podjąć próbę uchwycenia „niepojętego” we własnym doświadczaniu świata.

Czyż nie w zaproszeniu do myślenia przejawia się praca nad nadzieją — według Witkowskiego, fundamentem edukacji? Taki wysiłek ma wiele wspólnego z wypatrywaniem, a ich wspólnym mianownikiem jest właśnie gotowość na to, co jeszcze nie zaistniało.

Redaktorki

Redaktor Małgorzata Poglódek
Projektant okładki Natalia Łukomska
Przygotowanie okładki do druku Magdalena Pache
Redaktor techniczny Barbara Arenhövel
Korektor Patrycja Matusiak
Łamanie Bogusław Chruściński

Copyright © 2020 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-3831-6
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-226-3832-3
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawnictwo.us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 16,75. Ark. wyd. 18,5. Papier
Alto 100 g. vol. 1.5 Cena 44,90 zł (w tym VAT)

Druk i oprawa: Volumina.pl Daniel Krzanowski
ul. Księcia Witolda 7–9, 71-063 Szczecin

[Kup książkę](#)